



## Θέμα 2

### Εμπειρία στο Νηπιαγωγείο

Εδώ παραθέτουμε την εμπειρία ενός νηπιαγωγείου στην κοιλάδα της Αόστα (Ιταλία). Δεν είναι η πρώτη φορά που συμμετέχει στον διαγωνισμό Dulala και τα παιδιά είναι ήδη εξοικειωμένα με τα Kamishibai που χρησιμοποιούν συνήθως οι δάσκαλοί τους στη διδασκαλία τους.

Το έργο διήρκεσε από τον Δεκέμβριο του 2019 έως τα μέσα Φεβρουαρίου 2020 και συμμετείχαν παιδιά διαφορετικών ηλικιών, από 3 έως 5 ετών.

Αφετηρία για την υλοποίηση του έργου ήταν **η παρουσίασή του στα παιδιά** και η επεξήγηση των **δραστηριοτήτων**: η επινόηση μιας ιστορίας χρησιμοποιώντας διαφορετικές γλώσσες και η εικονογράφησή της με απλές και μεγάλες ζωγραφιές. Αυτή η πρώτη προσέγγιση ήταν σημαντική για να κινητοποιήσει τα παιδιά και να ενθαρρύνει τη συμμετοχή τους στο έργο, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Αρχικά, ως βάση υπήρξε μια ιστορία με πρωταγωνιστές άγρια ζώα που ζούσαν στο δάσος. Ο επανασχεδιασμός της οδήγησε στο να φανταστούν και να δημιουργήσουν ένα νέο κείμενο:



«Με τα παιδιά επιλέξαμε ένα διαφορετικό περιβάλλον και μερικά από ευκολότερα ζώα για ζωγραφική: το κοτοπουλάκι, την κότα, τον κόκορα, την αγελάδα, το πρόβατο και φυσικά τον λύκο, που εμφανίζεται σε πολλές ιστορίες. Η παρουσία ενός ανταγωνιστή ξύπνησε αμέσως τις φαντασιώσεις των παιδιών που επινόησαν μια απλή αλλά

αποτελεσματική αφήγηση».

Δημιουργώντας το περίγραμμα της ιστορίας, **«Το κοτοπουλάκι και το φουντούκι»** πήρε σάρκα και οστά τόσο στους διαλόγους όσο και στα σχέδια.

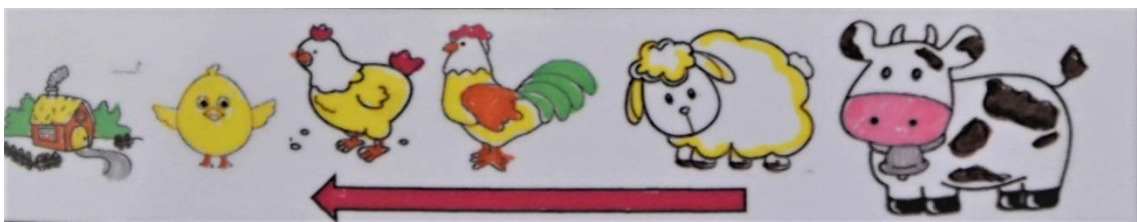


Στη δημιουργία του kamishibaï, **τα καθήκοντα διαφοροποιήθηκαν** ανάλογα με τις ικανότητες κάθε ηλικιακής ομάδας. Δουλεύοντας σε μικρές ομάδες με τους μεγαλύτερους, οι δασκάλες ξαναδιάβασαν το κείμενο, χωρισμένο σε μικρά αποσπάσματα. Με τη δεύτερη ανάγνωση και με τις παρεμβάσεις των παιδιών που πρότειναν μια νέα εκδοχή για κάθε απόσπασμα, συντάχθηκε το τελικό κείμενο.

**Η επιλογή των γλωσσών** έγινε από τον ενήλικα, λαμβάνοντας υπόψη **τη γλωσσική πολυμορφία των οικογενειών των παιδιών**. Οι γλώσσες εισήχθησαν σταδιακά στην ιστορία με μια διαδικασία ανακεφαλαίωσης και επαναλήψεων. Οι γλώσσες που επιλέχθηκαν ήταν ποικίλες: Γερμανικά, Ισπανικά, Γαλλικά, Πορτογαλικά, Ρουμανικά, Γαλλοπροβηγκιακά. Όλες μαρτυρούν την ποικιλομορφία και τον πλούτο της κοινότητας και το άνοιγμα της παιδαγωγικής ομάδας σε αυτή τη διαφορετικότητα. Το σχολείο όντως πραγματοποιεί δράσεις για την προώθηση της ένταξης των οικογενειών μέσω μιας πολυγλωσσικής και πολιτιστικής προσέγγισης και το Kamishibaï καθιστά δυνατή αυτή την επίτευξη σε οποιοδήποτε εκπαιδευτικό περιβάλλον:

«Η συμμετοχή των γονιών είναι μια σημαντική παράμετρος γι' αυτό το νηπιαγωγείο που έχει ήδη δημιουργήσει στενούς δεσμούς εμπιστοσύνης στο παρελθόν. Οι γονείς είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν, έχουν μεταφράσει τα κείμενα στις γλώσσες της οικογένειάς τους και έχουν παραβρεθεί στην τάξη για να υποδείξουν τη σωστή προφορά κάποιων λέξεων. Συμβούλεψαν ακόμη και στην επιλογή των γλωσσών για να τις συσχετίσουν με κάθε ζώο.»

Μόλις οριστικοποιήθηκε η ιστορία, δημιουργήθηκαν **οι εικονογραφήσεις**. Οι εικόνες σχεδιάστηκαν ομαδικά, στη συνέχεια τα παιδιά ζωγράφισαν τα ζώα, δημιουργώντας έτσι το υλικό για επικόλληση στα χαρτόνια. Σε ένα νηπιαγωγείο, η γλώσσα περνά μέσα από την προφορικότητα και η γραφική αναπαράσταση παίζει θεμελιώδη ρόλο, γι' αυτό και ένα άλλο στοιχείο έχει εμπλουτίσει τα χαρτόνια παρουσίασης του kamishibaï, το **εικονόγραμμα**:



«Κάποιος πρότεινε τη χρήση εικονογραμμάτων, συμβόλων που θα συσχετιστούν με τα σχέδια, για να γίνει πιο κατανοητό το κείμενο για τους/τις ακροατές/άτριες, που βλέπουν τις εικονογραφήσεις της ιστορίας να περνούν μέσα από το σκηνικό του Kamishibaï (butaï). Τα παιδιά γνωρίζουν τα εικονογράμματα· χρησιμοποιούνται ευρέως στη διδασκαλία της γαλλικής

γλώσσας. Μέσα από αυτά τα σύμβολα που σχεδιάζονται πάνω σε πλακέτες που τοποθετούνται η μία δίπλα στην άλλη, τα παιδιά συνθέτουν προτάσεις που μοιράζονται με τους συμμαθητές τους. Εδώ είναι η διδακτική εξέλιξη: δείχνουμε και εξηγούμε το εικονόγραμμα.

Αυτή η εικόνα σημαίνει ότι δεν θα διαβάζω πλέον τις λέξεις, αλλά θα πω την ιστορία για να σας βοηθήσω να δημιουργήσετε τις εικόνες ακόμα καλύτερα στο μυαλό σας. Κάντε μιμήσεις, παίξτε με τον τονισμό, προσθέστε πληροφορίες, εξηγήστε αυτό που υπονοείται. Η ενσωμάτωση αυτής της εκφραστικής τεχνικής στην κατανόηση του κειμένου εμπλούτισε τη διδακτική μας δραστηριότητα που συνδέεται με το έργο».

**Το έργο kamishibaï χαρακτηρίζεται από τη διδακτική του ευελιξία.** Αυτό σημαίνει ότι συχνά οι προτεινόμενες δραστηριότητες πυροδοτούν άλλες πρακτικές, προτείνουν κι άλλους τρόπους εκπαιδευτικής αξιοποίησης. Έτσι, η προβολή της παραγωγής του Kamishibaï και η παρουσίασή της σε ομάδες παιδιών και γονιών δεν αντιπροσώπευε το μοναδικό αποτέλεσμα γιατί, παράλληλα με την υλοποίηση του Kamishibaï, στο τέλος του έργου, αποκτήθηκαν αρκετές εμπειρίες:

«Με τα παιδιά φτιάξαμε μικρές κούκλες από χαρτόνι που αναπαραστούν τους χαρακτήρες της ιστορίας, για να γίνει πιο κατανοητό το κείμενο και να επιτραπεί η χρήση της ιστορίας ως ένα πολύγλωσσο παιχνίδι που θα μεταφερθεί στο σπίτι».



**Τα πολυγλωσσικά παιχνίδια, η πρακτική της συγκέντρωσης πολλών ιστοριών, η χρήση εικονογραμμάτων και η δημιουργία τραγουδιού** που βοήθησε τα παιδιά, ακόμα και τα πιο μικρά, να απομνημονεύσουν το κείμενο αποτέλεσαν άλλες σημαντικές εμπειρίες σε αυτήν την πορεία. Τα παιδιά συμμετείχαν ενεργά στο έργο και αυτή η προσωπική επένδυση οφείλεται στο γεγονός ότι διεγέρθηκαν οι οπτικοί, γλωσσικοί, συναισθηματικοί και συσχετιστικοί δίαυλοι: «Είναι μια προφορική εμπειρία χωρίς το παιδί να έχει καταφέρει να καταλάβει τα πάντα, να ακούσει τα πάντα, να ταυτοποιήσει τα πάντα, να αναγνωρίσει τα πάντα. Το παιδί επενδύει σε αυτό που επικαλείται τη ψυχοκινητικότητα, το αυτί και τη φωνή, τον ρυθμό, τη συλλαβική κατανομή, την αλληλεπίδραση με τους άλλους. Υπάρχει επίσης η ευχαρίστηση στην επανάληψη, με τη μνήμη να παίζει ουσιαστικό ρόλο στην εκμάθηση της γλώσσας».

**Ο εκπαιδευτικός αντίκτυπος λοιπόν αφορά αρκετούς τομείς.** Από τη μία πλευρά, η φωνητική γλωσσών διαφορετικών από τις ήδη ομιλούμενες διευκόλυνε την κατάκτησή τους. Από την άλλη πλευρά, κάθε παιδί έχει αναπτύξει προσωπικές στρατηγικές για τη μάθησή του, σεβόμενο το χρόνο του/της άλλου/ης, πειραματιζόμενο με μια μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων και βιώνοντας τη γλωσσική και πολιτιστική πολυμορφία ως πλεονέκτημα.

**ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ**



«Είναι πάντα πολύ ενδιαφέρον να παρέχουμε ώρες ανάγνωσης που προσφέρονται από γονείς που μπορούν να διαβάσουν σε άλλες γλώσσες. Το έργο γίνεται έτσι ένα τρομερό εργαλείο αναγνώρισης και κοινωνικής ένταξης, εκτίμησης των διαφορετικών πολιτισμών. Η αναγνώριση και η ενίσχυση της γλωσσικής και πολιτιστικής γνώσης που μεταδίδεται μέσα στο οικογενειακό

περιβάλλον σφυρηλατούν δεσμούς μεταξύ αυτής της γνώσης και των γνώσεων στις οποίες στοχεύουν τα σχολικά μας προγράμματα».

«Η χαρά να βλέπεις παιδιά να μπορούν να ανοίξουν τα μάτια και τις καρδιές τους στην παρουσία άλλων γλωσσών στο σχολικό περιβάλλον και να διαμορφώσουν μια θετική στάση απέναντι στους διαφορετικούς πολιτισμούς που υπάρχουν στο σχολείο ή ακόμα καλύτερα στην κοινωνία είναι το καλύτερο αποτέλεσμα αυτής της ετήσιας πρωτοβουλίας».